

**Befogadás- és kritikátörténet (1948–1975)
(BMA-MAGD-IR-333)**

Helyszín, időpont: A/334, szerda 14:30–16:00

Oktató: Reichert Gábor (*fogadóóra:* szerda 16:00–17:30)

E-mail: reichertgabor87@gmail.com

A jegyszerzés módja: A félév végi osztályzatot legnagyobb részben a **szemináriumi dolgozat (a leadás határideje: december 4.)**, illetve az **órai aktivitás** befolyásolja. A félév során legalább egy **kiselőadás** tartása kötelező. Az intézeti szabályok szerint az érvényes félévhez **legfeljebb három hiányzás** engedélyezett.

1–2. óra (szeptember 19–szeptember 26): „Hároméves irodalom”: a magyar irodalom intézményrendszere 1945 és 1948 között, az Újhold indulása

Olvasnivaló:

LENGYEL Balázs, *Babits után*, Újhold, 1946/1. (http://toldyferenc.elte.hu/1946_julius)

KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE Emil, *Pánepicizmus és csonkapróza*, Újhold, 1946/2.

(http://toldyferenc.elte.hu/1946_december)

LENGYEL Balázs, *Az „itész” megjegyzései*, Újhold, 1946/2. (http://toldyferenc.elte.hu/1946_december)

Kiselőadások: A korszak egy-egy meghatározó folyóiratának rövid bemutatása (Válasz, Forum, Csillag, Vigilia)

3. óra (október 2.): A kommunista irodalompolitika kánonalakító törekvései. Babits Mihály esete

Olvasnivaló:

HORVÁTH Márton, *Babits halotti maszkja*, Szabad Nép, 1945. május 31.

L[UKÁCS] Gy[örgy], *Újhold*, Forum, 1946/szeptember, 112–115.

DEVECSERI Gábor, *Gondolatok Babits Mihály költészetéről*, Irodalmi Ujság, 1951. augusztus 2.

4. óra (október 9.): Irodalmi viták a negyvenes-ötvenes években I.: Lukács-vita, *Lila tinta*-vita

Olvasnivaló: ÖRKÉNY István, *Lila tinta* = Ö. I., *Novellák*, Bp., Szépirodalmi, 1980, II, 380–416.

(<http://dia.jadox.pim.hu/jetspeed/displayXhtml?docId=0000015857&seclId=0001173078>) (A novella után közölt egykorú hozzászólások is!)

5. óra (október 16.): Irodalmi viták a negyvenes-ötvenes években II.: a *Felelet*-vita

Olvasnivaló:

DÉRY Tibor, *Felelet*, Bp., Szépirodalmi, 1975, I, 6–90.

(<http://dia.jadox.pim.hu/jetspeed/displayXhtml?offset=1&origOffset=-1&docId=16306&seclId=1234818&limit=10&pageSet=1>)

RÉVAI József, *Megjegyzések egy regényről*, Társadalmi Szemle, 1952. augusztus–szeptember, 741–761.

Október 23: Munkaszüneti nap

Október 29–31. Őszi szünet

6. óra (november 6.): Juhász Ferenc indulása

Olvasnivaló:

JUHÁSZ Ferenc, *Apám* = J. F., *Versek és époszok*, Bp., Szépirodalmi, I.

(http://dia.pool.pim.hu/html/muvek/JUHASZ/juhasz00001a_kv.html)

BÓKA László, *Apám. Juhász Ferenc új könyve = Irodalom és felelősség*, szerk. SZABOLCSI Miklós, Bp., Művelt Nép, 1955, 300–302.

MÉSZÁROS István, *Apám*, Csillag, 1951, 253–256.

Kiselőadás: Agitatív költészet az ötvenes években. *Ajánlott irodalom: Munkás, paraszt, értelmiség, munkaverseny lázában ég! – Agitatív antológiaköltészet Magyarországon 1945–1956*, vál., szerk. L. SIMON László, Bp., Korona, 2002.

7. óra (november 13.): 1956-reprezentációk a hatvanas évek irodalmában

Olvasnivaló: DÉRY Tibor, *Számadás* = D. T., *Theokritosz Újpesten*, Bp., Szépirodalmi, 1975, II, 226–264.

Kiselőadás: '56-os regények a hatvanas években (Berkesi András, Moldova György, Sánta Ferenc stb.)

8. óra (november 20.): Az Iskola a határon fogadtatása

Olvasnivaló:

KÉRY László, *Iskola a határon: Ottlik Géza regénye*, Élet és Irodalom, 1959/49.

HERMANN István, *A hátranézés irodalma*, Élet és Irodalom, 1960/25.

KÉRY László, *Hátranézés egy kritikára*, Élet és Irodalom, 1960/33.

9. óra: (november 27.): A Film fogadtatása

Olvasnivaló:

MIKLÓS Tamás, *Kicsi, csúf emberek?: Jegyzetek Mészöly Miklós Film című regényéhez*, Kritika, 1977/5, 7–8.

KÖNCZÖL Csaba, *Rendezés vagy végrehajtás?*, Kritika, 1977/9, 12–13.

AGÁRDI Péter, *Humanizmus és művészi hitelesség*, Kritika, 1977/9, 13–15.

ALBERT Gábor, *Caritas és kegyetlenség*, Kritika, 1977/12, 8.

BABICS László, *Megjegyzések a Film-ről*, Kritika, 1977/12, 9.

10. óra (december 4.) A Termelési-regény fogadtatása (+ szemináriumi dolgozatok leadása!)

Olvasnivaló:

BALASSA Péter, *Vagyunk* = B. P., *Segédigék: Esterházy Péter prózájáról*, szerk. TÓTH-BARBALICS István, Bp., Balassi, 2005 (Balassa Péter művei, 3), 7–36.

GÁLL István, *Péter, küzdjünk meg?*, = G. I., *Hullámlovas*, Bp., 1981.

11. óra: december 10. Szemináriumi dolgozatok értékelése, jegybeírás

Ajánlott szakirodalom (a félévben érintett témák sorrendjében)

- ERDŐDY Edit, „Hároméves irodalom” = *A magyar irodalom története*, szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály, VERES András, Bp., Gondolat, 2007, III, 438–453.
- STANDEISKY Éva, *A Magyar Kommunista Párt irodalompolitikája 1944–1948*, Bp., Kossuth, 1987.
- SCHEIBNER Tamás, *A magyar irodalomtudomány szovjetizálása: A szocialista realista kritika és intézményei, 1945–1953*, Bp., Ráció, 2014.
- STANDEISKY Éva, *Lánc-reakció: A magyar irodalmi élet szovjetizálása 1949 és 1951 között* = S. É., *Gúzsba kötve: A kulturális elit és a hatalom*, Bp., 1956-os Intézet–Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 2005, 176–205.
- SZOLLÁTH Dávid, *A kommunista aszketizmus esztétikája*, Bp., Balassi, 2011.
- REICHERT Gábor, *Megfelelési kényszer: Politikum és esztétikum összefüggései Déry Tibor ötvenes évekbeli művészetében*, Bp., Magyar Irodalomtörténeti Társaság, 2018.
- STANDEISKY Éva, *Az írók és a hatalom 1956–1963*, Bp., 1956-os Intézet, 1996.
- PATAKY Adrienn, *„népi szürrealista” és az újholdasok: Juhász Ferenc kanonizációja*, *Irodalmi Szemle*, 2019/7–8, 23–43.
- GYÖRGY Péter, *A hatalom képzelete: Állami kultúra és művészet 1957 és 1980 között*, Bp., Magvető, 2014.
- BÁN Zoltán András, *Az első Ottlik-vita*, *Beszélő*, 1997/1, 91–92.
- SZOLLÁTH Dávid, *Mészöly Miklós prózája*, kézirat, 2015.
http://real.mtak.hu/29106/1/Szoll%C3%A1thD_M%C3%A9sz%C3%B6lypr%C3%B3z%C3%A1ja.pdf
- REICHERT Gábor, *A Termelési-regény és a realista hagyomány*, *Új Forrás*, 2018/3, 30–39.